

SAOPŠTENJE ZA MEDIJE

Razmišlja li vlast u BiH o zabrani korištenja određenih aplikacija svojim službenicima?

Sarajevo, 01.12.2023. godine

Francuska premijerka Élisabeth Borne zabranila je široko korištene aplikacije za razmjenu poruka WhatsApp, Telegram i Signal za ministre i njihove timove zbog sigurnosnih propusta. Nastavak je to zabrana koje nameće francuska vlada svojim službenicima. U martu ove godine, francuska vlada je uvela zabranu korištenja društvene mreže Tik-Tok i drugih popularnih aplikacija (Instagram i Netflix) na mobilnim telefonima javnih službenika. Nešto ranije, zabranu korištenja Tik-Toka službenicima nametnula je Njemačka, SAD, Velika Britanija, Novi Zeland, Belgija, Danska, Norveška, Evropski Parlament, Evropska Komisija i Vijeće EU.

Kao razlog za zabranu Tik-Toka, američke i evropske institucije su navele neadekvatnu sigurnost i zaštitu podataka. Pojašnjenja radi, postoji razlika između sigurnosti i privatnosti. Sigurnost se odnosi na zaštitu korisničkih podataka od neovlaštenog pristupa, a privatnost na zaštitu korisničkog identiteta bez obzira na to ko ima pristup tim podacima. Konkretno, u navedenim slučajevima zabrane radi se o pitanjima sigurnosti. Ono što svakako treba izazvati zabrinutnost javnosti i dužnosnika u BiH jesu nove zabrane aplikacija, kao što su Whatsapp i Signal, a koje koristi većina službenika, ali i samih građana BiH. Ove aplikacije načelno posjeduju end-to-end enkripciju, odnosno sigurnu razmjenu poruka šifriranjem informacija tako da samo oni koji su uključeni u komunikaciju mogu čitati poruke, isključujući dobavljače internetskih usluga, proizvođača aplikacija, vladu ili bilo koga drugog.

Mjere koje nameću vlade evropskih država svojim službenicima povlače opravdano pitanje zašto institucije u BiH ne prate situaciju oko sigurnosti razmjene podataka između službenika te da li planiraju pratiti trend evropskih država u zabrani korištenja navedenih aplikacija svojim službenicima. Prema globalnom istraživanju kvaliteta digitalnog blagostanja iz 2022. godine, od 117 analiziranih država, BiH se nalazi na 80. mjestu, dok smo na posljednjoj 38. poziciji ukoliko posmatramo samo evropske države. U odnosu na prethodni izvještaj, najveći pad BiH bilježi upravo u segmentu cyber sigurnosti, gdje smo nazadovali za 23 mjesta. Također, naša partnerska organizacija Centar za izvrsnost u cyber sigurnosti (CSEC) zabilježila je rast cyber napada za više od 70 posto u prvih osam mjeseci ove godine u odnosu na prethodni period. CSEC je putem svojih mamaca zabilježio 15,4 miliona napada.

Ovi podaci, zajedno s brojnim primjerima cyber napada koje su doživjele različite institucije i privredna društva u BiH, govore o činjenici da je krajnje vrijeme da institucije u BiH poduzmu adekvatne korake u zaštiti institucija i samih građana od cyber napada.

dr. sc. Denis Hadžović
predsjednik Centra za sigurnosne studije

